

Számi istenségnevek Johann Gottlieb Georgi néprajzi leírásában

A 17–18. században a protestáns egyház hittérítő tevékenysége következményeként egyre nagyobb figyelmet kapott a számi kultúra megismerése. A számi nyelvű nyelvtanok, szótárak és vallásos szövegek fordításai mellett egyre több etnográfiai jellegű munka is napvilágot látott. A számik megjelenése, nyelve, tradicionális hitvilága azonban nemcsak a protestáns egyház érdeklődését keltette fel, hanem az új kereskedelmi útvonalak, a távoli országok felkutatásával megbízott, egyéb nációkat képviselő felfedezők, utazók, tudósok leírásaiban is megjelentek a számi népről, nyelvről szóló beszámolók.

Tanulmányomban a német származású Johann Gottlieb Georgi (1729–1804) Oroszország népeit ismertető *Beschreibung aller Nationen des Russischen Reichs, ihrer Lebensart, Religion, Gebräuche, Wohnungen, Kleidung und übrigen Merkwürdigkeiten* című munkájának számi anyagát – azon belül is a számi istenségek neveit – ismertetem. Georgi részletesen informál a számiról (a nép elnevezéséről, lakóterületükről, eredetükről, külső jegyeikről, nyelvükről, gazdasági tevékenységeikről, lakókörülményeikről, ruházatukról, erkölcsükről, étkezésükről, népszokásukról, vallásukról), s mindeközben 33 számi szót is közlétesz, melyek legnagyobb csoportját, 18 lexémát a számi hitvilághoz kapcsolódó szavak alkotják. Tanulmányomban a 13 istenségnevet Georgi (és az adott kor) lejegyzéseit követve az istenek lakhelyének jellemző öt csoportja alapján (az égben, a levegőben, a földön, a föld alatt, a föld alatt mélyen élő istenek) teszem közzé.

Kulcsszavak: *orenburgi expedíció, Johann Gottlieb Georgi, néprajzi gyűjtések, számi istenségnevek*

KELEMEN IVETT